

Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunnan puheenjohtajan lausunto Tenon sopimusehdotukseen

Tenon uutta sopimusehdotusta ei tule hyväksyä. Sopimusehdotusta vastustivat neuvotteluissa kaikki paikallisten eli saamelaisten edustajat ja jälkikäteen vastalauseensa ovat antaneet Utsjoen ja Taanan kunnat, Saamelaiskäräjät, Tenon osakaskunnat ja Tenon kalastuksen paikallishallinto sekä kalastusoikeuksien haltioiden etujärjestö Norjan puolella. Sopimusehdotukselta siis puuttuu paikallisten tuki.

Lohi on syy miksi Tenojokilaakso on asutettu. Tenon lohikantojen säilyminen elinvoimaisina on yhtä kuin jokilaakson säilyminen elinvoimaisena, eli on paikallisille ensiarvoisen tärkeää. Kesä 2016 on ollut historiallisen hyvä lohivuosi, puheet lohikantojen huonosta tilasta vaikuttavat siis lähinnä tekosyyttä riistää paikallisilta heidän oikeutensa lohenkalastukseen ja omavaraisuuteen. Tarvittavat pyynnin rajoitukset on tehtävä paikallisten ehdoilla.

Utsjoella ei kasva vilja. Lohenpyyntioikeudet pohjaavat periaatteeseen, että kaikille tiloille on turvattu elinmahdollisuudet. Lohi on meidän viljamme. Nyt tiloilta ollaan kohtuuttomien rajoitusten viemässä elinmahdollisuudet – ehdotus on ryöstämässä 80% tilojen oikeuksista lohenpyyntiin. Sopimusehdotus pyrkii siis korvauksetta pakkolunastamaan viljapeltomme.

Tenoon nousevien lohien määrää ei lasketa, vaan rajoitusten tarve määritellään pitkälti kalasaaliin pohjalta. Viimeisen 30 vuoden aikana verkkopyytäjät ovat vähentyneet yli 70% ja määrä kasvaa kasvamistaan. Ei ole ihme, jos saadun saaliin määrä on pienentynyt, kun suurin osa pyytäjistä on ikääntyessään jäänyt rannalle, eikä nuorempia ole tullut tilalle.

90% kalastusoikeuksien omistajista on saamelaisia, ja näin ollen Tenon sopimusehdotus on täsmäisku Tenon saamelaiskulttuuria vastaan ja jatkumoa Saamenmaata jakavien valtioiden assimilaatiopolitiikkaan. Jos saamelaisilta viedään mahdollisuudet elää saamelaiskulttuurin mukaisesti, täytyy meidän sulautua valtakulttuureihin ja kadota.

Sopimusehdotus on hylättävä. Lohenpyyntiä voi rajoittaa tarpeen mukaan jo ensi kesänä nykyisen sopimuksen 7 artiklan mukaisesti, loukkaamatta saamelaisten omistusoikeuksia sekä ihmisoikeuksia.

Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunnan puheenjohtaja

Saamelaiskäräjien jäsen

Lohenpyytäjä

Aslak Holmberg